SZINHÁZ.

MARJORY NÉNIKE.

□ Fehér darab . . . Fehér darab . . . Fehér darab . . . Ne adj Isten, hogy egy szóval is több jutna az ember eszébe a Marjory nénikéről. Fehér darab, gyönge darab és minden mondanivalónk kimerült. Nem mintha minden gyönge darab fehér is volna, de majd minden fehér darab gyönge darab. Ez a fogalom már kisajátíttatott az oly szinművek számára, melyeknek egyetlen értékük az, hogy fiatal lányok is megnézhetik őket. Szegény fiatal lányok. Hányszor megsajnálom őket, ha az elégületlenség és a mohó kiváncsiság csillan fel a szemük szegletén, hányszor elgondolom, hogy ime, mikor még alig virágzottak ki, már beléjük oltják a hazugságot, a tettetést, a fehér darabokat. Valóban, egy-egy ilyen fehér darab valóságos szociális merénylet a fogékony lelkek ellen. Mert nem azokról a darabokról van szó, melyek nélkülözik az erotikumot vagy megrázó jelenetek nélkül szükölködnek, de azokról a szinműipari termékekről, melyek csak úgy egyre-másra összeszűrnek minden limonádét, aztán beadják a naiv publikumnak. Nyilván a kezdetleges izlésnek, sőt még a közepesnek is megfelelnek ezek az abszolut eseménytelen irások és amellett, hogy a jóhiszeműeket és a tapasztalatlanokat egy hazug és ostoba világba kalauzolják, az igaz és becsületes törekvéseknek, a valóban nemes művészetnek izléstrontó voltukkal egyenes kárára vannak.

□ Ami ezt az angol vigjátékot nekünk egészen idegenné, sőt mondhatnók derűje ellenére antipatikussá teszi, az a bárgyuságig szegényes naivitása, ötlettelenül kuszó meséje, tudatos valótlansága. A mese szentimentálizmusa tán még elfogadható volna, (az ekszcentrikus hercegkisasszony, aki inkognitó ápolónő lesz, majd beleszeret egy ifjú demagógba, aki viszont őt szereti meg, de mikor a harmadik felvonásban megtudja nagyúri voltát a karrierjére való hivatkozással visszalép, de azért a negyedik felvonásban mégis csak elveszi feleségül) hisz a világirodalom legremekebb alkotásai, a mesék és mondák állandóan az ilyen motivumok köré szövődnek, de a Marjory nénike ügyefogyott és hamis perspektivája, az élettel való közösség teljes hiánya, az egészen hihetetlen pszichológiája, unott banálitása csak sulyosabbá teszik az izlésünk és jóindulatunk ellen elkövetett merényletet.

□ Lesznek majd, akik azt mondják: bájos! és tapsolni fognak, holott nem a darab, hanem csak a szereplők voltak bájosak. De ez mind nem Zangwill Izrael érdeme.

□ Hanem a Nemzeti Szinház csodálkozásra késztet. Vajjon kinek volt szüksége arra, hogy ez az előkelő fórum ezt a darabot szinre hozza? Nekem nem, neki nem és a nyájas olvasónak ó, szintén nem. És a szerzőnek? Nem, nem. Minek is rontották el egy ilyen csendes bukással a boldog újesztendejét? Kellett ez neki? Kellett ez nekünk?

(gy. i.)

A VIGSZINHÁZ LEGUJABB DARABJÁRÓL.

□ Nyári szerelem. El kell ismernünk Artus Louis bátorságát, hogy a „Nyári szerelem“ című darabot megirni merte. Ez nem ama bizonyos francia bátorság, amely valamely újszerű ötlettel, zseniális szellemességgel, avagy legalább vakmerő pikanteriával lép fel, hanem a banalitásnak az a merészsége, mely újra elmondja azt, ami eredetileg is ócskaság volt s amit évtizedeken át az üresfejü szinpadi iparosok végkép elnyüttek. S még csak egy árnyalatnyi új helyzettel, új fordulattal sem járult Artus az ismert házassági történethez, a férj, a feleség, házibarát és grizett szánalomraméltó quartettjéhez. S ujra végig kell élveznünk, mint kezd ki az asszony a házibaráttal, a férj pedig a grizettel s a negyedik felvonásban

mint tér vissza az asszony urához, a grizett pedig az ő gépfelszerelő vőlegényéhez. S nehogy valamiben is eltérjen a história régi alakjától, újra el kell fogadnunk, hogy az asszony és a házibarát közt nem történt semmi s most már boldog lesz a házasság, annál boldogabb mert a férj már kellőkép kiművelődött a grizettnél. Ez utóbbi pedig szintén igen jó felesége lesz a gépfelszerelőnek, mert ez nem kiván ártatlanságot, hisz munkásnak elég jó az uraságoktól elhagyott kokott is.

□ Érezte a szinház, hogy ezzel a darabbal csak úgy érhet el hatást, ha valamely meglepő ujdonsággal füszerezi. A grizett szerepére hát keresett s talált egy eddig ismeretlen fiatal leánykát — a tizenhat éves Lenkeffy Ilonkát, hogy ez bájoló gyermeki voltával s szinpadi tapasztalatlanságával a blazirt közönséget felvillanyozza. Bohó, eleven s naiv külvárosi leánykát, masamód-tanoncot kellett az új növendékszinészetnek ábrázolnia, oly szerepet, amely kiváló naiva erejét is próbára teszi. Még nehezebbé tette a leányka helyzetét, hogy a közönség az előzetes hiradások következtében szinte izgatott várakozással leste az új csillagot. A csinos megjelenésü gyermek a súlyos helyzetben eléggé jól viselkedett, megható volt alakja, arcra játszani is igyekezett. Művészi tehetségéről természetesen nem mondhatunk még véleményt, ha erősödik s tanul, megfelelő helyzetbe jut, jó művésznő is lehet.

□ A feleséget Gazsi Mariska játszotta disztingvált művészettel. A férj szerepében Tanay, a házibarátban ifj. Ditrói arattak sikert. A darab leghatásosabb jelenetei azok voltak, melyekben különböző masamódleányok életét mutatta be a szerző. E leány-alakok közül Balázs Gizella vonta magára a figyelmet s keltett reményt tehetsége iránt. Vendrey, Tapolcay, Szerémy a szokott jók voltak.

□ A közönség, különösen a külvárosi tanonc-leányok életét ábrázoló jeleneteket tapsolta meg. A szinmű fordítása — Adorján Andor munkája — könnyed, eleven.

PALÁGYI LAJOS.

ÉDES A BŰN.

□ Úgy látszik Lavedan Henry evvel a darabjával akart vezekelni a multért.

□ A „Gout de vice"-ben megtagadja eddigi elveit és szép, jó, derék erkölcsi felfogásokat juttat diadalra benne.

□ Hiába, öregszünk! A hajló kor pedig a behódolás kora.

□ Lavedan esete mutatja legjobban.

□ Úgy tudom, tavaly Párisban sem aratott ez a darab valami nagy sikert, nálunk meg ásításnál egyebet aligha váltott ki.

□ Mert kit érdekel egy olyan pornograf iró, aki lelkében a legszentimentálisabb a legromantikusabb emberek egyike.

□ Egy iró, aki egész életében a pornografiát műveli, aki ezen nemes elvek szerint nősül, végül is kisüti magáról, hogy ő nem az, akinek látszik, sőt meggyőződik róla, hogy egyenes ellentétje mindannak, ahogy eddig gondolkodott — már maga abszurd alak.

□ Még lehetetlenebb kedves felesége Őnagysága, aki állítólag minden gyönyörét pikáns regényekben leli, kedvenc irói Boccaccio és Cassanova s mégis kisül a végén, hogy a legszendébb hölgy a világon, aki Pál és Virginián kivül, amit tudvalevőleg a jó öreg Bernardin de Saint Pierre irt, semmit sem olvasott.

□ A leggroteszkebb mindenesetre a majdnem-házibarát agglegény, aki megmagyarázza az egymást kölcsönösen megcsalni szándékozó házastársaknak, hogy hiszen ők tulajdonképen nagyon szeretik egymást.

□ Miután pedig Somlay oly kitünően tud érvelni, hogy Acél Ilona és Dezső, de sőt még Csillag Teréz is kénytelenek szavainak hitelt adni, kölcsönösen egymás nyakába esnek s eme kijelentéssel, hogy „édes a hűség" a függöny legördülte után nyugodtan térnek vacsorázni.

□ Csak a kritikus mered maga elé öntudatlanul. Hisz annyi rossz eredeti magyar darab van, mi szükség tehát Párizsból hozni őket.

□ Lassankint azonban a kritikus is magához jön és ekkor könnyen megállapíthatja, hogy a darab rosszaságával méltó versenyre keltek úgy a szinészek, mint a rendező.

□ Dr. Csathó Kálmán nem tud rendezni, Aczél Ilonának meg nem való ez a szerep, Somlay és Dezső pedig a tárgyhoz illően unalmasan játszanak.

□ Evvel a premierrel a Nemzeti Szinház a szerzőn kivül senkinek sem okozott örömet.

IGRIC.